

ПВНЗ «КРОПИВНИЦЬКИЙ ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО ТА
МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

Іван ЛИТВИН

_____ 2021 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ**

галузь знань *07 Управління та адміністрування*

спеціальність *071 Облік і оподаткування*

освітня програма *Облік і оподаткування*

форма навчання *денна*

для вступників для здобуття ступеня *бакалавра*

на основі рівня *бакалавра, магістра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста*

Кропивницький – 2021

Обговорено

на засіданні кафедри обліку та оподаткування ПВНЗ КІДМУ
протокол № 7 від 25 лютого 2021 року

Затверджено

на засіданні Приймальної комісії ПВНЗ КІДМУ
Протокол № 4 від 23 березня 2021 р.

Укладачі:

Босненко Віталій Борисович – голова фахової атестаційної комісії з обліку і оподаткування, кандидат економічних наук;

Подплетній Валерій Володимирович – член фахової атестаційної комісії з обліку і оподаткування, кандидат економічних наук, доцент;

Скрипкіна Олена Юріївна - член фахової атестаційної комісії, старший викладач.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

- I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
- II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ
- III. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ
- IV. КРИТЕРІЇ ТА СТРУКТУРА ОЦІНЮВАННЯ
- IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета фахового випробування у формі усного іспиту зі спеціальності 071 „Облік і оподаткування” освітня програма – “Облік і оподаткування” – перевірка рівня знань абітурієнтів, їх системності, рівня володіння й оперування основними економічними категоріями і поняттями, розуміння економічного змісту фінансово-господарських операцій.

Завдання фахового випробування у формі усного екзамену для абітурієнтів цього напрямку підготовки – виявити здатність абітурієнтів самостійно узагальнювати і критично оцінювати факти економічної діяльності, практично застосовувати науково-теоретичні методи і знання в науковій і практичній діяльності.

Фахове випробування у формі усного екзамену зі спеціальності 071 „Облік і оподаткування” освітня програма – “Облік і оподаткування” включає такі розділи:

- 1) Фінансовий облік ;
- 2) Економічний аналіз;
- 3) Контроль і ревізія;
- 4) Економіка підприємства.

Фахове випробування у формі усного екзамену проводиться за білетами, які складаються відповідно до наведеного вище комплексу економічних дисциплін.

Фахове випробування проводиться за екзаменаційним білетом, який містить три теоретичних питання та тестове завдання. Тривалість підготовки вступника складає 1 годину.

При відповіді на питання білета рекомендується дотримуватися такої послідовності:

1. Спочатку необхідно дати загальну характеристику питання, визначити завдання за напрямом дослідження, назвати основні нормативні документи, що регулюють відповідний об'єкт (предмет).

2. Потім необхідно розкрити економічну суть поставленого питання. При цьому охарактеризувати первинні носії інформації, викласти порядок відображення цієї операції в основних бухгалтерських регістрах, розкрити методiku і техніку подальшого контролю й аналізу, назвати та коротко охарактеризувати основні економічні показники.

3. У відповіді має бути розкрита не тільки суть питання, але й пропозиції і рекомендації щодо можливості вдосконалення конкретного об'єкта дослідження.

Вимоги до знань підготовки вступника:

необхідно знати:

- основні економічні поняття і категорії;
- теоретичні основи правових і економічних відносин;
- соціально-економічні закономірності та принципи господарювання й управління;

- міжнародні і національні стандарти бухгалтерського обліку, звітності й аудиту; правила і технології обліку операцій: форми і склад бухгалтерської звітності;

- організаційно-правові та теоретичні основи функціонування аудиту як інституту незалежної фінансово-економічної експертизи тощо;

необхідно уміти:

- володіти методикою відображення господарських операцій у системі бухгалтерського обліку та звітності;

- ефективно використовувати облікову інформацію в управлінні виробництвом;

- виявляти резерви підвищення ефективності виробництва;

- використовувати прогресивні форми, облікові реєстри відповідно до Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку;

- документально оформляти та записувати до облікових реєстрів господарські операції підприємств різних галузей народного господарства;

- приймати рішення щодо техніко-економічних, фінансових, статистичних та керівних проблем у сучасній ринковій економіці.

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Розділ 1. Фінансовий облік

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку

Сутність, значення, форми і Національні положення (стандарти) бухгалтерського фінансового обліку. Правове регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні. Облікова політика підприємства.

План рахунків, його побудова і коротка характеристика. Вибір форми бухгалтерського обліку й облікових реєстрів. Спрощення обліку, скорочення плану рахунків і мінімізація фінансової звітності на підприємствах малого бізнесу.

Тема 2. Облік грошових коштів

Облік касових операцій з грошовими та іншими коштами. Документування касових операцій руху грошових та інших коштів. Характеристика рахунків з обліку грошових коштів. Відображення касових операцій на рахунках бухгалтерського обліку. Особливості обліку руху іноземної валюти. Відображення в обліку курсових різниць. Інвентаризація касової готівки та грошових документів.

Обліковий процес грошових коштів на поточних рахунках у банках. Документування руху грошових коштів на поточних рахунках у банках. Відображення руху грошових коштів на рахунках бухгалтерського фінансового обліку. Зміст і характеристика звіту про рух грошових коштів. Особливості обліку руху грошових коштів на валютному рахунку.

Тема 3. Облік дебіторської заборгованості

Види і форми безготівкових розрахунків з покупцями, замовниками та іншими дебіторами. Визначення, класифікація та оцінка дебіторської заборгованості згідно з П(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість”. Облік розрахунків, реалізації й іншого вибуття товарних і нетоварних операцій. Облік резерву сумнівних боргів. Облік витрат майбутніх періодів.

Тема 4. Облік основних засобів

Поняття, сутність, класифікація та оцінка основних засобів згідно з П(С)БО 7 “Основні засоби”. Облік придбання (за плату і без оплати), створення об'єктів основних засобів. Облік капітальних інвестицій у придбання (створення) основних засобів. Відображення в обліку оцінки, переоцінки (дооцінка й уцінка) з доведенням вартості об'єктів основних засобів до справедливої вартості. Аналітичний облік основних засобів.

Методи нарахування зносу основних засобів і відображення в обліку зносу і

внесених змін у знос при переоцінці, продовженні терміну використання, змінах первісної вартості та ін. Облік ремонту основних засобів підрядним і господарським способами. Облік ліквідації, реалізації та іншого вибуття основних засобів. Облік інших необоротних матеріальних активів.

Облік основних засобів, переданих в оперативну і фінансову оренду (документальне оформлення й розрахунок орендної плати). Облік основних засобів, одержаних в оперативну і фінансову оренду (документальне оформлення й відображення в обліку і звітності). Інвентаризація основних засобів, інших необоротних матеріальних активів і відображення в обліку результатів інвентаризації.

Тема 5. Облік виробничих запасів

Характеристика і структура П(С)БО 9 “Запаси”. Поняття “класифікація виробничих запасів”. Синтетичний і аналітичний облік запасів, організація прийому запасів матеріально-відповідальними особами за кількістю та якістю. Документальне оформлення руху запасів, оцінка, переоцінка, оформлення нестач, залишків, псування, розкомплектування, бою і пересортування.

Тема 6. Облік сировини і матеріалів

Поняття та класифікація сировини і матеріалів. Документування господарських операцій руху сировини і матеріалів. Бухгалтерський синтетичний і аналітичний облік оприбуткування оцінки та збереження сировини і матеріалів на складі. Відображення в обліку передачі сировини і матеріалів зі складу, реалізацію та іншого вибуття. Організація проведення інвентаризації запасів та відображення в обліку результатів інвентаризації.

Тема 7. Облік готової продукції

Поняття та класифікація готової продукції. Порядок формування первісної вартості готової продукції. Документування господарських операцій, пов'язаних з рухом готової продукції. Організація аналітичного обліку готової продукції. Відображення в обліку руху готової продукції та її реалізації.

Тема 8. Облік витрат виробництва

Витрати виробництва, їх склад і кваліфікаційна характеристика. Облік прямих і непрямих витрат виробництва. Методи калькуляції собівартості готової продукції, оцінка й облік витрат на виробництво. Аналітичний облік витрат виробництва. Облік напівфабрикатів і браку виробництва.

Інвентаризація сировини, напівфабрикатів і готової продукції в процесі виробництва у матеріально-відповідальних осіб цеху та облік результатів інвентаризації.

Облік витрат за елементами. Облік витрат операційної діяльності на рахунках класу 8.

Поняття витрат звітного періоду. Облік адміністративних витрат. Облік витрат на збут. Облік інших операційних витрат. Облік витрат фінансової діяльності підприємства. Облік витрат інвестиційної діяльності. Облік витрат від надзвичайних подій.

Тема 9. Облік короткострокових зобов'язань

Основні поняття поточної кредиторської заборгованості. Документування господарських операцій по безготівкових розрахунках з постачальниками, підрядниками та іншими кредиторами. Синтетичний і аналітичний облік поточних зобов'язань по товарних операціях. Відображення в обліку на рахунках і в облікових регістрах поточних зобов'язань по товарних операціях.

Облік поточних (короткострокових) кредитів. Облік поточної заборгованості по обслуговуванню довгострокових зобов'язань. Облік операцій по короткострокових векселях виданих.

Тема 10. Облік праці та її оплати

Поняття, види та форми оплати праці; оплата праці за соціальним страхуванням та нарахування резерву на відпустки. Документування операцій по нарахуванню і видачі заробітної плати. Облік нарахування заробітної плати, дивідендів учасникам, розрахунків з соціального страхування. Відображення господарських операцій, пов'язаних з розрахунками з оплати праці і соціального страхування на рахунках і в регістрах бухгалтерського обліку, звітності.

Тема 11. Облік розрахунків з бюджетом податків та обов'язкових платежів

Поняття, види, форми і терміни зобов'язань перед бюджетом по податках і платежах. Організація розрахунків по податках і платежах. Облік податку на додану вартість і податковий кредит. Синтетичний і аналітичний облік інших податків і платежів (податок на прибуток, акцизний збір, податок на землю та інші). Відображення нарахувань і розрахунків по податках і платежах на рахунках і в регістрах бухгалтерського обліку.

Тема 12. Облік доходів та витрат

Вимоги до визнання, складу та оцінки доходів та витрат згідно з П(С)БО 15 “Доходи”, П(С)БО 15 “Витрати”. Класифікація доходів та витрат. Облік доходів та витрат від операційної діяльності. Облік доходів та витрат від фінансової та іншої звичайної діяльності. Облік доходів та витрат від надзвичайної діяльності. Облік витрат за елементами.

Тема 13. Облік фінансових результатів діяльності підприємства

Поняття фінансових результатів. Облік формування фінансових результатів діяльності. Облік використання прибутку підприємства. Порядок відображення нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) в балансі і фінансовій звітності.

Тема 14. Облік власного капіталу

Власний капітал та його складові. Документування операцій та характеристика рахунків з обліку власного капіталу. Облік статутного, пайового, резервного та неоплаченого капіталу. Облік банкрутства і ліквідації підприємства. Звіт про власний капітал.

Тема 15. Фінансова звітність підприємства

Загальні вимоги до звітності. Методика і техніка заповнення форми балансу. Методика і техніка заповнення форми Звіт про фінансові результати. Методика і техніка заповнення форми Звіт про рух грошових коштів. Методика і техніка заповнення форми Звіт про власний капітал. виправлення помилок і зміни в облікових оцінках. Зміни в обліковій політиці. Події після дати балансу. Розкриття інформації у примітках до бухгалтерських звітів. Зведена і консолідована фінансова звітність. Фінансова звітність суб'єкта малого підприємництва.

Розділ 2. Економічний аналіз

Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу. Метод і методичні прийоми економічного аналізу.

Поняття економічного аналізу. Характеристика основних прийомів і методів економічного аналізу. Задачі факторного аналізу. Типи факторних моделей. Визначення предмету економічного аналізу. Класифікація об'єктів економічного аналізу. Типи факторних моделей: адитивні, мультиплікативні, кратні, змішані. Методи вимірювання впливу факторів. Метод ланцюгових підстановок. Методи вимірювання впливу факторів. Методи абсолютних і відносних різниць. Методи вимірювання впливу факторів. Індексний і інтегральний методи.

Тема 2. Види аналізу та його інформаційне забезпечення. Аналіз фінансового стану підприємства.

Види аналізу господарської діяльності. Класифікація аналізу господарської діяльності. Методи оцінювання фінансової стійкості підприємства на основі аналізу співвідношення власного та позикового капіталу. Прийом оцінки фінансової стійкості підприємства за функціональною ознакою. Методи оцінки фінансової стійкості підприємства на основі співвідношення фінансових та не фінансових активів.

Тема 3. Аналіз прибутку і рентабельності.

Аналіз складу і динаміки прибутку підприємства. Аналіз фінансових результатів від реалізації продукції, робіт і послуг. Аналіз показників рентабельності підприємства. Аналіз інших фінансових доходів і витрат. Форми, методи та етапи проведення аналізу господарської діяльності.

Тема 4. Аналіз виробництва продукції, робіт і послуг.

Задачі аналізу фінансових результатів. Визначення асортиментної політики підприємства та її вплив на формування прибутку. Методи аналізу рівня середньо реалізаційних цін; аналізу інших операційних і неопераційних доходів і видатків; аналізу рентабельності підприємства. Методика розрахунку резервів збільшення суми прибутку і рентабельності. Значення і задачі аналізу маркетингової діяльності. Методи аналізу ритмічності роботи підприємства. Аналіз обсягів і динаміки виробництва продукції. Аналіз асортименту та структури випуску продукції. Аналіз ефективності використання основних засобів. Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів. Аналіз загальної суми витрат на виробництво продукції.

Розділ 3. Контроль і ревізія

Тема 1. Сутність і організаційні форми контролю в Україні.

Сутність і значення контролю в системі управління виробництвом. Форми фінансово – господарського контролю та їх характеристика. Внутрішньо – господарський контроль та його функції. Характеристика попереднього, поточного та подальшого контролю. Контрольні процедури, які використовуються при проведенні фактичного і документального контролю.

Мета й завдання контролю. Характеристика державного, відомчого, незалежного та внутрішньогосподарського контролю. Характеристика попереднього, поточного (операційного) та подальшого контролю. Характеристика документального й фактичного видів контролю. Завдання та функції державних органів економічного контролю загального призначення. Завдання та функції спеціалізованих державних органів контролю.

Тема 2. Організація контрольно-ревізійної роботи

Контрольно-ревізійні етапи і стадії контролю. Порядок призначення та проведення ревізій і перевірок державною контрольно-ревізійною службою в Україні. Послідовність підготовки до ревізії та організація ревізійного процесу. Організація інвентаризації цінностей при проведенні ревізії. Виявлення результатів інвентаризації і визначення матеріального збитку.

Сутність ревізії як основного засобу контролю виробничо–фінансової діяльності підприємств. Відомчі та внутрішньогосподарські ревізії. Планові й позапланові ревізії. Комплексні, не комплексні й тематичні ревізії. Суцільні, вибіркові та комбіновані ревізії. Положення Закону України “Про державну контрольно–ревізійну службу” в частині прав, обов’язків і відповідальності ревізора. Обов’язки, права й відповідальність посадових осіб, службова діяльність яких перевіряється. Підготовчий, основний і заключний етапи ревізії. Контроль виконання рішень за результатами ревізій.

Тема 3. Методичні прийоми одержання доказів в процесі контрольно-ревізійної комісії

Прийоми документальної перевірки господарських операцій. Послідовність процедур контролю під час перевірки облікової документації. Порядок проведення перевірки облікової документації під час ревізії. Отримання доказів – необхідний елемент контроль–ревізійного процесу. Особливості й варіанти вибіркової перевірки бухгалтерських документів. Інвентаризація – основний прийом фактичного контролю. Особливості інвентаризації ТМЦ, незавершеного

виробництва, незавершеного будівництва й ремонту. Особливості інвентаризації витрат майбутніх періодів і резервів майбутніх витрат і платежів. Узагальнення результатів інвентаризації та регулювання інвентаризаційних різниць.

Тема 4. Контроль і ревізія грошових коштів

Контроль і ревізія касових операцій. Контроль і ревізія операцій на поточному рахунку в банку. Нормативне регулювання контролю за грошовими коштами. Завдання та джерела інформації для ревізії грошових коштів. Перевірка збереження й фактичної наявності грошей у касі. Ревізія руху грошових коштів на розрахунковому й інших рахунках у банках. Документальна ревізія касових операцій. Перевірка правильності кореспондуючих рахунків і повноти відображення сум в облікових регістрах. Перевірка правильності відкриття рахунків у банках. Особливості ревізії руху грошових коштів на валютному рахунку.

Тема 5. Контроль та ревізія збереження і використання основних засобів

Завдання, об'єкти, джерела інформації та методичні прийоми контролю. Ревізія операцій, пов'язаних з надходженням та вибуттям основних засобів. Нормативне регулювання контролю за основними засобами й нематеріальними активами. Завдання та джерела інформації для ревізії основних засобів і нематеріальних активів.

Перевірка фактичної наявності об'єктів і відповідність їх даним бухгалтерського обліку. Ревізія використання основних засобів. Ревізія надходження основних засобів і нематеріальних активів: доцільність придбання, правильність постановки на облік. Ревізія вибуття основних засобів і нематеріальних активів: списання, реалізація, безоплатна передача. Перевірка правильності нарахування зносу й амортизації, використання амортизаційного фонду. Ревізія операцій з ремонту основних засобів. Перевірка правильності обліку орендованих і зданих в оренду об'єктів.

Тема 6. Контроль і ревізія товарно-матеріальних цінностей

Завдання, джерела інформації і методичні прийоми контролю. Перевірка наявності та збереження товарно-матеріальних цінностей. Ревізія операцій, пов'язаних з вибуттям матеріальних цінностей. Нормативне регулювання контролю ТМЦ. Ревізія надходження ТМЦ: своєчасність і повнота оприбуткування, обґрунтованість списання недостач ТМЦ при їх перевезенні. Ревізія вибуття ТМЦ: внутрішнє переміщення, відпуск в виробництво, реалізація на сторону.

Тема 7. Контроль і ревізія розрахунків з оплати праці

Завдання, джерела інформації, методичні прийоми і послідовність процедур контролю. Методика перевірки документування та нарахування заробітної плати. Нормативне регулювання контролю за оплатою праці. Завдання та джерела інформації для ревізії використання трудових ресурсів. Ревізія виконання плану праці й дотримання штатної дисципліни. Перевірка правильності нарахування та використання фонду оплати праці. Ревізія розрахунків з робітниками: реальність заборгованості, достовірність сум, що депонуються. Перевірка розрахунків за обов'язковим нарахуванням на заробітну платню. Перевірка законності надання відпусток і правильності нарахування відпускних.

Тема 8. Контроль і ревізія розрахункових операцій

Завдання, об'єкти, джерела інформації і методичні прийоми контролю розрахунків. Ревізія розрахунків із різними дебіторами і кредиторами. Контроль і ревізія розрахунків із постачальниками і покупцями. Ревізія розрахунків з підзвітними особами. Нормативне регулювання контролю за розрахунковими операціями. Контроль розрахунків із підзвітними особами.

Перевірка розрахунків із постачальниками, покупцями за виданим і отриманим авансами. Загальні положення контролю за розрахунками з бюджетом, позабюджетними фондами, Пенсійним фондом і органами соціального страхування. Особливості контролю за розрахунками за ПДВ. Особливості контролю за розрахунками за акцизним збором. Особливості контролю за розрахунками за податком на прибуток.

Тема 9. Контроль і ревізія затрат на виробництво

Задачі і джерела інформації для ревізії затрат на виробництво. Методичні прийоми перевірки незавершеного виробництва. Перевірка обґрунтованості витрат і собівартості продукції. Ревізія обліку витрат, їх вплив на собівартість продукції. Контроль загальновиробничих і адміністративних витрат. Нормативне регулювання контролю за витратами на виробництво. Загальна характеристика виконання плану собівартості продукції. Перевірка достовірності звітності за собівартістю. Перевірка правильності складання калькуляції виробничої собівартості важливих видів продукції. Внутрішній контроль за формуванням витрат і собівартістю продукції.

Тема 10. Контроль і ревізія реалізації продукції

Задачі і джерела інформації для ревізії реалізації продукції. Достовірність облікових показників випуску і реалізації готової продукції. Нормативне регулювання контролю за реалізацією продукції. Перевірка обґрунтованості плану

реалізації продукції. Достовірність облікових показників реалізації іншої реалізації.

Тема 11. Контроль і ревізія результатів діяльності та коштів спеціального призначення

Задачі і джерела інформації для ревізії результатів діяльності, капіталу та коштів спеціального призначення. Методи контролю і ревізії доходів і фінансових результатів. Контроль і ревізія капіталу резервів та коштів цільового призначення. Нормативне регулювання контролю за фондами та фінансовими результатами. Перевірка обґрунтованості формування й використання спеціальних фондів, уставного та резервного фонду, прибутку. Контроль правильності визначення балансового прибутку. Методи виявлення можливих порушень і зловживань.

Розділ 4. Економіка підприємства

Тема 1. Предмет та завдання курсу “Економіка підприємства”

Економіка, економічна наука, економічний розвиток.

Економіка і життєзабезпечення. Суспільне виробництво – основа життєдіяльності людського суспільства.

Виробництво і розподіл. Протириччя між необмеженими потребами людини й обмеженістю ресурсів. Звідси проблеми: що робити, скільки робити, як робити і як розподіляти.

Основні тенденції і показники розвитку економіки України.

Тема 2. Підприємство як суб'єкт господарювання

Визначення, цілі й напрями діяльності, пріоритети.

Підприємство в системі ринкових відносин. Основні принципи механізму господарської діяльності підприємства в умовах ринку.

Класифікація і структура підприємств. Характеристика внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства.

Управління підприємством. Виробнича й організаційна побудова підприємства. Організаційна структура керування підприємством.

Добровільні форми об'єднання підприємств. Галузева структура економіки України.

Тема 3. Основні фонди підприємства

Поняття основних фондів; відмінність їх від оборотних коштів. Значення основних фондів у здійсненні процесів виробництва і відтворення. Класифікація і склад основних фондів. Виробнича структура основних фондів.

Нематеріальні активи. Методи оцінки, обліку і планування основних фондів.

Порядок індексації основних фондів. Знос і амортизація основних фондів. Поняття фізичного, вартісного і морального зносу основних фондів. Амортизація, норми амортизації. Методи розрахунку амортизаційних відрахувань. Встановлення основних фондів. Показники використання основних фондів і методика їхнього розрахунку. Шляху підвищення ефективності використання основних фондів. Оцінка їхньої значимості й ефективності.

Тема 4. Оборотні кошти підприємства

Поняття оборотних коштів, їхнє призначення, відмінність від основних фондів. Склад і структура оборотних коштів. Фактори, що визначають структуру оборотних коштів.

Нормування оборотних коштів. Принципи і методи нормування витрати сировини, матеріалів, палива, незавершеного виробництва, запасів товарно-матеріальних цінностей. Рух оборотних коштів. Логістика.

Джерела формування оборотних коштів.

Оборот оборотних коштів. Показники оборотності обігових засобів – коефіцієнт оборотності, час обороту. Фактори, що впливають на тривалість обороту.

Значення й економічні наслідки прискорення оборотності оборотних коштів. Шляху прискорення оборотності. Інтенсифікація виробничих процесів. Удосконалювання нормування витрат товарно-матеріальних цінностей.

Перехід на безвідхідне виробництво і комплексне використання сировини. Підвищення якості продукції. Здійснення режиму економії. Маркетингові дослідження і їхня роль у прискоренні оборотності оборотних коштів.

Тема 5. Трудові ресурси підприємства. Продуктивність праці.

Мотивація й оплата праці.

Кадри. Кадрове забезпечення виробництва. Структура кадрів. Види чисельності працюючих: явочна, штатна, облікова; поняття, методи розрахунку. Система керування персоналом на підприємстві. Підвищення кваліфікації кадрів. Атестація кадрів. Активна кадрова політика – необхідна умова підвищення ефективності виробництва.

Продуктивність праці: поняття, методи виміру. Показники продуктивності праці і методи їхнього розрахунку. Нормування праці. Фактори, що визначають рівень продуктивності праці. Підвищення продуктивності праці: поняття, значення росту продуктивності праці. Шляху підвищення продуктивності праці; їхній вплив на кінцеві показники діяльності підприємств.

Мотивація праці. Види людських потреб і види мотивації. Заробітна плата:

поняття, економічна природа заробітної плати. Закон відшкодування витрат робочої сили. Номінальна і реальна заробітна плата. Тарифна система, її нормативи, тарифні ставки, тарифні сітки, тарифно-кваліфікаційні довідники. Системи оплати праці, області їх найбільш ефективного застосування. Заробітна плата в умовах ринкової економіки. Участь у прибутках підприємства. Додаткове стимулювання праці. Види стимулювання і їхня ефективність. Правильне сполучення моральних і матеріальних стимулів праці.

Тема 6. Витрати на виробництво. Собівартість продукції

Загальна характеристика витрат підприємства. Склад і класифікація витрат на виробництво. Умовно-постійні й умовно-змінні витрати.

Поняття собівартості продукції. Види собівартості.

Калькуляція витрат на виробництво: основні статті, методика їх розрахунку.

Кошторис витрат на виробництво: склад витрат, методика складання, відмінність від калькуляції.

Зниження собівартості. Фактори зниження собівартості. Оцінка їх впливу на кінцеві показники діяльності підприємства.

Тема 7. Ціни і ціноутворення

Сутність ціни й основи ціноутворення. Вплив держави на ціноутворення. Функції цін. Принципи побудови цін. Види і структура цін.

Удосконалення системи ціноутворення в справі прискорення процесів відновлення продукції і підвищення її якості.

Роль ціни в стимулюванні ефективності виробництва, прискорення науково-технічного процесу.

Основи стратегії ціноутворення.

Тема 8. Прибуток та рентабельність

Роль та місце прибутку на підприємстві. Суттєвість прибутку. Поняття виручки від реалізації, прибутку від реалізації, прибутку від реалізації матеріальних цінностей, прибутку від позареалізаційних операцій, балансового прибутку, чистого прибутку підприємства.

Податок на прибуток, податок на добавлену вартість.

Схема використання прибутку на підприємствах з різноманітною формою власності.

Поняття рентабельності як відносного показнику ефективності підприємства. Поняття рентабельності виробничих фондів, рентабельності власного капіталу та рентабельності окремих видів продукції.

Значення і шляхи підвищення прибутку і рентабельності виробництва

Тема 9. Ефективність капітальних вкладень, нової техніки, організаційних рішень

Поняття економічної ефективності. Економічна ефективність і економічний ефект. Показники абсолютної і порівняльної ефективності.

Приведені витрати, коефіцієнт ефективності: поняття, методика розрахунку. Нормативний коефіцієнт ефективності, нормативний строк окупності. Методика розрахунку очікуваної суми річної економічної ефективності інвестицій.

Поняття сполучених капітальних вкладень і методика їхнього розрахунку.

Облік фактора часу в оцінці ефективності капітальних вкладень і нової техніки. Дисконт, дисконтування, чистий дисконтований дохід. Ефективність інноваційних проектів.

III. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ

Конкурсний відбір для здобуття ступеня бакалавра здійснюється за результатами успішного фахового випробування.

Програма фахового випробування має міждисциплінарний характер. Його зміст відповідає функціям, для виконання яких повинен бути підготовлений вступник.

Фахове випробування проводиться у формі усного екзамену за затвердженими білетами. Екзаменаційний білет містить три теоретичних питання та тести.

Спочатку вступники коротко, письмово фіксують відповідь на бланках аркушів усної відповіді на вступному випробуванні зі штампом Приймальної комісії. Після підготовки попередньої письмової відповіді, вступника заслуховують члени фахової атестаційної комісії. Після відповіді на кожне питання члени фахової атестаційної комісії можуть задати вступнику додаткове (додаткові) питання. Кожне теоретичне питання, відповіді на тести та додаткові питання оцінюються окремо, а по завершенню спілкування із вступником визначається (розраховується) загальний (середній) бал за фахове випробування.

Детальний порядок оцінювання фахового випробування наведено в наступному розділі.

Після закінчення фахового випробування заповнюються екзаменаційні відомості. Інформація про результати фахового випробування оголошується вступникові в день його проведення на інформаційних стендах приймальної комісії ПВНЗ КІДМУ.

IV. КРИТЕРІЇ ТА СТРУКТУРА ОЦІНЮВАННЯ

Фахове випробування у формі усного іспиту для спеціальності 071 «Облік і оподаткування» оцінюється за такими критеріями:

Оцінку *«відмінно» (190-200 балів)* заслуговує абітурієнт, який:

- показав усебічні, систематичні й глибокі знання навчально-програмного матеріалу з посиланням на нормативні акти;
- володіє глибокими знаннями з теми курсу, а також знаннями, набутими самостійно з додаткової літератури, рекомендованої викладачем;
- дав чітко сформульовану, конкретну, логічну, послідовну і ґрунтовну відповідь на поставлені запитання;
- засвоїв необхідні для своєї професії знання з обліку, аналізу та оподаткування;
- виявив творчість та уміння при вирішенні господарських ситуацій, що розглядаються в навчально-програмному матеріалі.

Оцінку *«добре» (175-189 балів)* заслуговує абітурієнт, який:

- показав повне знання навчально-програмного матеріалу;
- правильно виконав і дав повні відповіді на поставлені запитання;
- показав систематичний характер знань, здатність до їх самостійного засвоєння та застосування при вирішенні господарських ситуацій.

Оцінку *«задовільно» (160-174 балів)* заслуговує абітурієнт, який:

- показав знання навчально-програмного матеріалу, які необхідні для роботи за майбутньою спеціальністю;
- має задовільні знання у викладі теоретичного матеріалу з використанням відповідної термінології і лексики та наведенням відповідних прикладів;
- дав не зовсім повну, з деякими неточностями відповідь на поставлені запитання, інколи нелогічно побудовану, з порушенням послідовності викладу суті запитання;
- допустив помилки, але не суттєві для поставлених запитань, у цілому володіє необхідними знаннями з цієї дисципліни.

Оцінку *«незадовільно» (101-159 балів)* заслуговує абітурієнт, який:

- показав досить низький рівень знань з навчально-програмного матеріалу, необхідних для майбутньої професії;
- допустив принципові помилки, відповідаючи на поставлені запитання;
- не може самостійно орієнтуватись при вирішенні господарських ситуацій без додаткової підготовки і допомоги.

Шкала оцінювання

Оцінка за національною шкалою	Оцінка в балах	Характеристика правильних відповідей				Відповідність правильної відповіді кількості балів за двохсотбальною шкалою
Відмінно	5	В	В	В	ПР	200
		В	В	П	ПР	199-197
		В	П	В	ПР	196-194
		П	В	П	ПР	193-190
Добре	4	П	П	П	ПР	189-188
		П	П	П	ПР	187-185
		П	П	Д	ЧР	184-182
		П	Д	Д	ПР	181-180
		П	П	Д	ЧР	179-177
		Д	П	Д	ЧР	176-175
Задовільно	3	Д	Д	Д	ЧР	174-173
		Д	Н	Д	ЧР	172-170
		Д	Д	Н	НР	169-166
		Н	Д	Д	НР	165-164
		Д	Н	Н	НР	163-162
		Д	Н	Н	НР	161-160

*В-вичерпна відповідь;

П - повна відповідь;

Д - достатня відповідь;

ПР - правильне визначення відповіді;

ЧР - часткове або невірне визначення відповіді;

Н - невірна відповідь;

НР - неправильне визначення відповіді, відсутнє пояснення.

V. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативні акти

1. Закон України «Про аудиторську діяльність» (зі змінами і доповненнями).
2. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» (зі змінами і доповненнями).
3. Міжнародні стандарти бухгалтерською обліку 2000: Пер. з англ. / За ред. С.Ф. Голова. К.: ФПБАУ, 2000. 1272 с.
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999р. (зі змінами і доповненнями).
5. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999р. (зі змінами і доповненнями)
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1–34, затверджені наказом Міністерства фінансів України.
7. Порядок представлення фінансової звітності: Затв. постановою КМУ № 419 від 28.02.2000.

Основні

1. Афанасьєв М.В. Економіка підприємства : підруч. Харків : Інжек, 2013. 660 с.
2. Бабіч В. В. Фінансовий облік-II (Облік зобов'язань, капіталу. Звітність) : навч. посіб. К.: КНЕУ, 2010. 433 с.
3. Бачинський В. І. Бухгалтерський облік, навч. посіб. 2016. 319 с.
4. Бруханський Р. А. Бухгалтерський облік : підручник Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 480 с.
5. Будько О. В. Фінансовий облік : навч. посіб. Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2011. 492 с.
6. Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. К. ЦУЛ, 2016.
7. Давидюк Т. В. Бухгалтерський облік : навч. посібник Харків, Видавничий дім «Гельветика» 2016. 392 с.
8. Дікань Л. В. Контроль і ревізія фінансових операцій : навч. посіб. для самост. вивч. дисципліни Х. : ХНЕУ, 2011. 231 с.
9. Загірняк М. В. Економіка підприємства: магістерський курс : Кременчук; 2017. 756 с.
10. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : підручник К. : Знання, 2008. 487 с.
11. Контроль і ревізія : підручник Саки : Підприємство Фенікс, 2013. 318 с.
12. Коюда П. М. Економічний аналіз Х. : Компанія СМІТ, 2013. 69 с.

13. Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Гудзь Н. В. Фінансовий облік: підручник Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 451 с.
14. Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : підручник. К. : Київ. 2008. 513 с.
15. Огійчук М. А. Фінанси і управлінський облік за національними стандартами. Підручник , 2016. 1040 с.
16. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання : підручник К. : Знання, 2008. 630 с.
17. Рогозян Л.Є. Ревізія і контроль : навч. посіб. Алчевськ : ДонДТУ, 2012. 218 с.
18. Семенда Д. К. Економіка підприємства : підруч. Умань : Сочінський, 2014. 477 с.
19. Сіменко І. В. Аналіз госп. діяльності : навч. посіб. К. :ЦУЛ, 2016. 384 с.
20. Сук Л. К., Сук П. Л. фінансовий облік : навч.посіб. К. : «Знання», 2016. 663 с.
21. Ткаченко Н. М. Фінансовий облік II : навч. посіб. К. : Алерта, 2014. 455 с.
22. Тринька Л.Я. Економічний аналіз : навч.-метод. посіб. К. : Алерта, 2013. 567 с.
23. Усач Б.Ф. Контроль і ревізія : підручник К. : Знання-Прес, 2008. 263 с.
24. Фатенок-Ткачук А. О. Фінансовий облік I, II : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2016. 540 с.

Додаткові

1. Азарова А.О. Економіка підприємства. Вінниця : ВНТУ, 2016. 215 с.
2. Андрєєва Г. І. Економічний аналіз : навч.-метод. посібник К. : Знання, 2008. 263 с.
3. Болтянська Л.О. Економіка підприємства : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 667 с.
4. Бондар М. І. Звітність підприємства. Навч. посібник К.: Центр учбової літератури , 2015. 570 с.
5. Будько О. В. Фінансовий облік : навч. посіб. Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2013. 492 с.
6. Васильєва В. Г. Фінансовий облік II : навч. посіб. Дніпропетровськ : Акцент : АМСУ, 2014. 236 с.
7. Височан О.С. Фінансовий облік : навч. посіб. Львів : Сорока Т. Б., 2016. 449 с.
8. Кулаковська Т.А. Економіка підприємства (практикум) : навч. посіб. Одеса : Астропринт, 2014. 361 с.
9. Король Г.О. Фінансовий облік I : навч. посіб. Д. : НМетАУ, 2012. 259 с.
10. Король Г. О.Фінансовий облік II: навч. посіб. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2014. 316 с.

11. Крупельницька І. Г. Звітність підприємств: навч. посібник К. : ЦУЛ, 2012. 232 с.
12. Ленъ В. С. Фінансовий облік : навч. посіб. К. : Академія, 2017. 604 с.
13. Мішеніна Н.В. Економічний аналіз : навч. посіб. Суми, 2014. 305 с. Піжук О. І. Економіка підприємства: навчальний практикум : Ірпінъ : Вид-во Нац. ун-ту ДПС України, 2016. 337 с.
14. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства: К.: КНЕУ, 2010. 608 с.
15. Посохов І. М. Економіка підприємства : навч. посіб. Харків : НТУ "ХПІ", 2017. 380 с.
16. Попов О. С Економіка підприємства : навч. посіб. Харків : ХАІ, 2015. 175 с.
17. Сідун В.А., Пономарьова Ю.В. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2013. 436 с.
18. Сук Л. К. Фінансовий облік : навч. посіб. К. : Знання, 2012. 647 с.
19. Усач Б.Ф. Контроль і ревізія : підручник К. : Знання-Прес, 2012. 263 с.
20. Шарко М.В. Економіка підприємства : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2014 . Ч. 1. - 2014. 434 с.
21. Шваб Л.І. Економіка підприємства. навч. посіб. К.: Каравела, 2009. 568с.